

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

w Rybniku

ul. kpt. L. Janiego 1, 44-200 Rybnik

tel. 32 42 24 009, fax 32 42 24 547, e-mail:psse.rybnik@sanepid.gov.pl

Rybnik, dnia 27.03.2024 r.

ONS-HKiŚ.9011.8.11.2024

Prezydent Miasta Żory
aleja Wojska Polskiego 25
44-240 Żory

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla Miasta Żory za 2023 rok

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku działając w oparciu o:

- art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 416),
- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 537 z późn. zm.),
- § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) dokonał obszarowej oceny jakości wody.

I. Podstawowe informacje dotyczące produkcji i jakości wody.

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia, przedsiębiorstwa dostarczyły w 2023 r. na terenie miasta Żory ogółem średnio ok. 7,4 tys. m³/d wody, dla ok. 58,0 tys. mieszkańców. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, ze strefy zasilania Goczałkowice-Rybnik (źródło zasilania ZUW Goczałkowice), natomiast pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych, zlokalizowanych w Żorach-Roju.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodzącą z ujęć powierzchniowych zlokalizowanych poza terenem miasta, zasilana ze strefy Goczałkowice-Rybnik (źródło zasilania ZUW Goczałkowice), dostarczająca 5715,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia, obejmująca większą część miasta Żor (ok. 45 tys. mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 44-026 Katowice,
- **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodzącą z ujęcia głębinowego w Żorach-Roju, dostarczająca 1661,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia, zasilająca dzielnice Rój i Rogoźna oraz częściowo części miasta Zachód, os. Pawlikowskiego, os. ks. Władysława oraz 700-lecia (ok.13 tys. mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Przedsiębiorstwo Wodociągów

i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Wodociągowa 10, 44-240 Żory (właściciel ujęcia głębinowego w Żorach-Roju i wyłączny jej dystrybutor na terenie miasta).

Podmiotami wykorzystującymi wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, pochodzącą z indywidualnego ujęcia głębinowego, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w całości wykorzystywaną na pokrycie potrzeb własnych są:

- EXTRAL Sp. z o. o., ul. Wygody 2, 44-240 Żory, produkujący 100 m³/d,
- Jelux Polska Sp. z o.o., ul. Towarowa 2, 44-240 Żory, produkujący 48 m³/d.

II. Urządzenia wodociągowe wchodzące w skład zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

1. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęć powierzchniowych ze strefy zasilania Goczalkowice-Rybnik (źródło zasilania ZUW Goczalkowice).

Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach dostarczana wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi siecią rurociągów magistralnych do sieciowych zbiorników wyrównawczych zarządzanych przez ww. przedsiębiorstwo, skąd rozprowadzana jest na teren miasta Żor, siecią rozdzielczą, będącą własnością Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o. o. w Żorach.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które prowadziły w 2023 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne pobrano łącznie 49 próbek wody m.in.:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach wykonało badania 24 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A, pobranych na sieci magistralnych w 2 studzienkach wodomierzowych (zakupowych),
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o.o. wykonało badania 22 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 3 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 9 wyznaczonych punktach monitoringowych na sieci rozdzielczej i u konsumentów.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, ww. organ przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmioty, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, w jednej próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o. o. stwierdzono, nieprawidłowość zmian ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ w 72h. Wskazane zanieczyszczenia w wodzie do spożycia, które mogło być spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem instalacji wewnętrznej budynku, wymagało podjęcia przez podmiot natychmiastowych działań naprawczych tj. intensywne płukanie sieci wodociągowej, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody, w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów, ostatecznie doprowadzając przekroczony parametr do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Ponadto w próbkach wody, pochodzących z ujęć powierzchniowych stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, na zapewnienie konsumentom potrzebnej dla organizmu ilości składników mineralnych – oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań oraz w odniesieniu do obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

2. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Żorach-Roju.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o. o. dostarczana wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęcia głębinowego w Żorach-Roju, która przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Żorach-Roju.

Ujmowana woda podlega napowietrzaniu, korekcie odczynu za pomocą NaOH, koagulacji, sedymentacji, filtracji dwustopniowej (po 4 filtry z wypełnieniem pisakowym w każdym stopniu – usuwanie nadmiaru żelaza i manganu), dezynfekcji lampą UV oraz dezynfekcji chemicznej podchlorynem sodu. Woda uzdatniona gromadzona jest w zbiorniku wody uzdatnionej o pojemności 1000 m^3 , skąd rozprowadzana jest do sieci wodociągowej.

Przedsiębiorstwo w ramach kontroli wewnętrznej wykonało łącznie badania 15 próbek wody w tym badania 12 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 3 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 3 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody, sieci rozdzielczej oraz u konsumentów.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

3. Podmioty wykorzystujące wodę z ujęć indywidualnych:

Podmiotami zlokalizowanymi na terenie Miasta Żory wykorzystującymi wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia głębinowego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej są:

- EXTRAL Sp. z o. o., ul. Wygody 2, 44-240 Żory,
- Jelux Polska Sp. z o.o., ul. Towarowa 2, 44-240 Żory.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia w 2023 r. podmioty wykonały badania 3 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbkę wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Analiza wyników badań przekazanych przez podmioty wykazała, że jakość wody dostarczanej pracownikom ww. spółek, z wodociągu zakładowego odpowiadała wymaganiom ww. rozporządzenia. Wyjątkiem był jednorazowy przypadek wystąpienia przekroczenia stężenia azotanów w próbce wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, pochodzącej z ujęcia indywidualnego należącego do Przedsiębiorstwa Jelux Polska Sp. z o. o., który mógł być spowodowany lokalizacją podmiotu przy polach uprawnych oraz okresem deszczowym. Wskazane zanieczyszczenie w wodzie do spożycia wymagało podjęcia przez podmiot natychmiastowych działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody, w ramach kontroli wewnętrznej, ostatecznie doprowadzając przekroczony parametr do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. pochodząca z indywidualnych ujęć głębinowych w ramach prowadzonych działalności gospodarczych była przydatna do spożycia przez ludzi.

III. Ocena ryzyka zdrowotnego

Ocena bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wody na terenie Miasta Żory dokonana

została na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań, wykonanych przez laboratoria posiadające akredytację i zatwierdzenie przez właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zgodnie z § 9 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), gdzie o jakości wody decydują wskaźniki mikrobiologiczne (mówiące o bezpieczeństwie sanitarnym) oraz fizykochemiczne.

Ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ w. 72h jest parametrem wskaźnikowym określającym wymagania mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przekroczenie tego parametru stwierdzono w wodzie z ujęć powierzchniowych, w kranie u konsumenta, w punkcie zgodności należącym do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o. o. Wskazane zanieczyszczenie mikrobiologiczne w wodzie do spożycia, mogło być spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem instalacji wewnętrznej budynku. Oznaczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w wodzie jest jednym z parametrów mikrobiologicznych, który dostarcza niezbędnych informacji do kontroli i oceny jakości wody. Określenie ogólnej liczby mikroorganizmów jest użyteczne w celu oceny jakości zarówno wody ujmowanej, jak i do monitorowania procesów uzdatniania wody. Wskaźnik ten jest przydatny w ocenie stanu sanitarnego systemu dystrybucji, sygnalizując warunki sprzyjające narastaniu mikroflory, w tym stagnację wody, tzw. odcinki martwe przewodów, wyłączone z czynnego przepływu wody, znaczną zawartość wykorzystywanych przez mikroorganizmy substancji wzrostowych w wodzie, biofilm i inne niedostatki w zakresie utrzymania sieci wodociągowej.

Azotany są parametrem, który występuje w wodach głębinowych. Przekroczenie tego parametru stwierdzono w spółce, która wykorzystuje wodę z ujęcia indywidualnego, na potrzeby własne zakładu, w którym grupa dorosłych ludzi, mogła mieć styczność w godzinach pracy przedsiębiorstwa. Azotany pochodzą z procesów mineralizacji materii organicznej lub z procesów nityfikacji. Występują ze względu na łatwo rozpuszczalne minerały. Mogą pojawiać się w wodzie również ze źródeł antropogenicznych. Ich wysokie stężenia są obecne głównie na terenach rolniczych w wyniku stosowania nawozów. Wykazać należy, że zatrucia azotanami są szczególnie niebezpieczne u małych dzieci, głównie niemowląt, z uwagi na potencjalne narażenie na methemoglobinemię. Nie zaleca się używać wody do przygotowywania posiłków i picia przez: noworodki, niemowlęta, dzieci do lat 3, kobiety w ciąży i kobiety karmiące piersią.

IV. Podsumowanie

W mieście Żory, w ww. strefach zaopatrzenia w wodę, nie odnotowano żadnych interwencji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz nie otrzymano żadnych zgłoszeń dotyczących występowania reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody dystrybuowanej przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz pochodzących z ujęć indywidualnych, zaopatrujących Miasto Żory.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie miasta Żory. Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym

lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające propozycję, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zastępczego punktu poboru wody.

W 2023 roku na terenie Miasta Żory dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Państwowy Powiatowy
INSPEKTOR SANITARNY
w Rybniku
dr inż. Michał Dudek

Otrzymują:

1. Adresat

Do wiadomości:

2. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o. o., ul. Wodociągowa 10, 44-240 Żory
3. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 40-026 Katowice
4. ONS.HKiŚ - aa

A.K

Kierownik

Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska
PSSE w Rybniku

6

mgr Wioletta Lubańska-Samborska 29 MAR. 2024

2011632.1033 1032415